

 Vlaanderen
is landbouw & visserij

Innovatie in de land- en tuinbouw

Operationele groepen en VLIF-steun voor innovatieve projecten

Els Lapage
Marleen Mertens

Melle, Veetournee, 25 juni 2019

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

 Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling
Europa investeert
in zijn platteland

Wat is innovatie?

Nieuwe, verbeterde of succesvol toegepaste producten, processen of diensten

de implementatie van een nieuw of significant verbeterd product (zowel goederen als diensten) of proces, een nieuwe manier van vermarkten of een nieuwe organisatorische methode voor de bedrijfsvoering

 Vlaanderen
is landbouw & visserij

Innovatieve kennis is één ding, die omzetten in realiteit is een andere zaak!

The Value of an idea
lies in the using of it.

...Thomas Edison

 Vlaanderen
is landbouw & visserij

Ons doel: je idee omzetten in innovatie!

Je idee omzetten in innovatie, hoe?

- ▶ **Via 2 PDPO III maatregelen (2015-2020) specifiek om innovatie te stimuleren en faciliteren**
  - VLIF innovatieve projectsteun
  - Europese Innovatiepartnerschappen (EIP)

 Vlaanderen
is landbouw & visserij

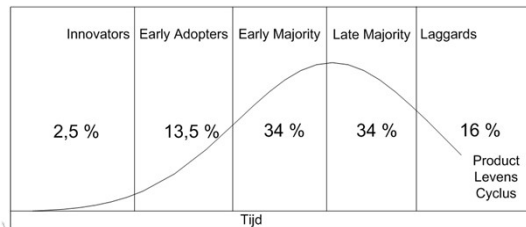
Situering van de maatregel

- ▶ PDPO III maatregel, binnen VLIF
50% Europese middelen + 50% Vlaamse middelen
- ▶ Besluit van de Vlaamse Regering van 24 april 2015
- ▶ Jaarlijkse oproep Land- en tuinbouwers
→ Oproepen in 2016, 2017, 2018 en 2019
- ▶ Nieuwe oproep begin 2020

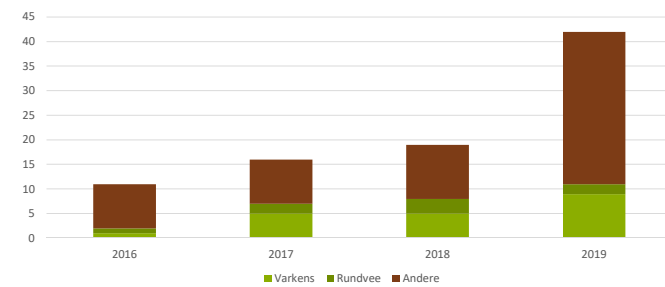

Doel en doelgroep

- ▶ Investeringssteun voor het stimuleren van innovaties in de land- en tuinbouw
- ▶ Land- en tuinbouwers, of
- ▶ Groep van land- en tuinbouwers (nieuw)

Stand van zaken: goedgekeurde projecten

Aantal projecten:
 - varkens: 20
 - rundvee: 8
 - totaal: 88

Selectieprocedure

▶ Selectiecriteria

- × Innovatie
- × Economische, sociale en ecologische impact
- × Mate waarin project concreet, realistisch en uitvoerbaar is
- × Aansluiting bij een samenwerking in de keten of ketenoverschrijdend

▶ Selectieprocedure

- Toekenning van scores voor elk selectiecriteria
- Door beoordelingscollege
  - × experts beleidsdomein Landbouw en Visserij
- Rangschikking van de projecten o.b.v. totaalscore
  - × er is een vereiste minimumscore
- Selectie van ondersteunde projecten op basis van rangschikking en beschikbaar budget

Procedure

▶ Start investering na bekendmaking resultaten selectie

▶ Betalingsaanvraag via e-loket

- Facturen en betaalbewijzen

▶ Extra voorwaarden:

- Projectboekhouding
- Eindverslag
- Investerings blijven op het bedrijf tot vijf jaar na eindbetaling
- In orde met de wettelijke administratie van het innovatieproject
  - × Omgevingsvergunning
  - × Aanwezigheid van voldoende nutriëntenemissierechten voor een veebedrijf
  - × Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

Voorbeelden Varkenshouders

▶ Elektronische voederinstallatie voor een zeugenkraamstal

▶ Verschillende nieuwe concepten van geconditioneerde vrijloopkraamhokken

- In een emissie-arm systeem;
- Met specifieke klimaatzones en klimaatsturingen
- Zonder enige fixatiemogelijkheid

▶ Biobed-luchtwassysteem in combinatie met indamping van effluent

▶ Nieuw stalconcept voor vleesvarkens gericht op dierenwelzijn (nieuw aea systeem)

Voorbeelden varkenshouders

▶ Hergebruik van water en nutriënten uit eigen varkensmest / gesloten nutriëntenkringloop in de varkenshouderij

▶ Biobed met effluentindamper op vleesvarkensstal

▶ Lange staarten in de biggenbatterij door een combinatie van stress reducerende maatregelen

▶ Bioveiligheidsconcept/project hoge gezondheid in de berenhouderij

▶ Luchtconditioner voor zeugen

Voorbeelden varkenshouderij: gerealiseerd

▶ Wroetstal/scharrelstal

- Volle vloer, ingestrooid met scharrelmateriaal
- Computergestuurde mestschuif
- Rechtstreeks daglicht via ramen
- kijkstal

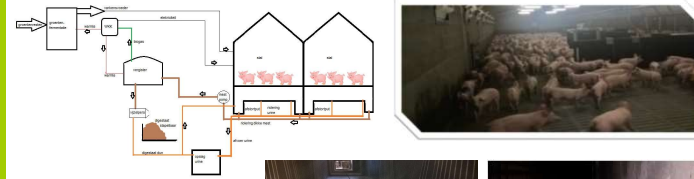

 Vlaanderen
is landbouw & visserij

Voorbeelden varkenshouderij: gerealiseerd

▶ Varkensstal: nieuw aea systeem met vergister

- Nieuw concept ammoniak emissie arme varkensstal (specifieke mestkelder, mestschuiven, ...) met het oog op vergisting
- Pocketvergister voor varkensmest (=> biogasinstallatie)

 Vlaanderen
is landbouw & visserij

Het systeem

Urinegootafleider

Voorbeelden rundveehouders

- ▶ Onderdrukventilatiesysteem + luchtwater vleeskalverstal
- ▶ Gekoelde stalvloer
- ▶ Propstroomvergister in de melkveesector
- ▶ Luchtwater voor reductie ammoniak op een gesloten melkveestal
- ▶ Luchtwater op een open melkveestal
- ▶ Specifieke verpakkingsmachine voor zuivel op boerderijschaal
- ▶ Geautomatiseerd traceringsysteem voor de korte keten/hoevezuivelproductie

 Vlaanderen
is landbouw & visserij

 Vlaanderen
is landbouw & visserij

Europese Innovatie-partnerschappen (EIP)

DEPARTEMENT
LANDBOUW
& VISSERIJ

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland.

Wat is EIP?

- ▶ Europees Innovatie Partnerschap
- ▶ Nieuw instrument EU ⇒ stimuleren van INNOVATIE
- ▶ Doel: interactie onderzoek – praktijk

- ▶ Sleutelement = operationele groep

Wat is een operationele groep?

- ▶ Werkt rond concreet innovatieproject gericht op innovatieve oplossingen voor specifieke problemen of uitdagingen
- ▶ Nieuw samenwerkingsverband of nieuwe activiteit van bestaand
- ▶ **Leden OG:**
  - Juiste/vereiste expertise
  - Die best in staat zijn om doel te realiseren
  - Actieve rol
  - Landbouwers zijn cruciale partner
  - Uitwisselen van ideeën en ervaringen
  - Verspreiding resultaten

EIP 'Productiviteit en duurzaamheid van de landbouw'

- ▶ **Twee belangrijke doelstellingen**
  - bevorderen van de productiviteit en efficiëntie in de landbouw
  - duurzaamheid van de landbouw
- ▶ **Innovatiethema's**
  - Verhoging productiviteit en economische leefbaarheid
  - Efficiënt gebruik van hulpbronnen: bodemfunctionaliteit, watermanagement, gebruik van hernieuwbare energiebronnen
  - Milieubehoud en klimaatadaptatie en -mitigatie
  - Horizontale en verticale samenwerking in de keten, afzetbevordering
  - Kwaliteit en consumenten: voedselkwaliteit, voedselveiligheid en gezonde levensstijl
  - Diversificatie
  - ...

Modaliteiten Vlaanderen

- ▶ **1 oproep/jaar**
- ▶ **Thematische oproep of oproep zonder thema's of combinatie van beide**
- ▶ **Maximale looptijd project: 2 jaar**
- ▶ **Maximum subsidie per operationele groep: 30.000 €**
- ▶ **Maximum 90% van de subsidiabele kosten**
- ▶ **Vergoeding voor:**
  - **Personeelskosten**
  - **Werkingskosten**
  - **Externe prestaties**

Stand van zaken Vlaanderen: 4 oproepen en 33 operationele groepen

► 2016 – projecten beëindigd

- Instandhoudingsdoelstellingen-PAS: 3 OG's
- vrij thema: 2 OG's

► 2017

- Crisis in de fruitteelt: 3 OG's
- Crisis in dierlijke sectoren: 10 OG's
- vrij thema: 2 OG's

► 2018

- vrij thema: 8 OG's

► 2019

- Water: 2 OG's
- vrij thema: 3 OG's

De operationele groep was een bevestiging en motivatie voor de landbouwers om door te zetten, ondanks de moeilijkheden en beperkingen die ze tegenkwamen.

Het resultaat van een hechte samenwerking tussen een paar gemotiveerde en geïnteresseerde mensen zorgt ervoor dat een gehele sector stappen vooruit kan zetten

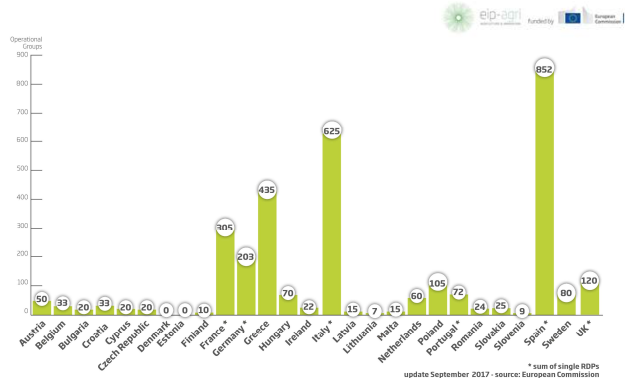
23 actieve OG's in Vlaanderen

- Benchmarking Vleesvarkens
- VEGCAT- integrated vegetable and cattle farming
- Koppelen van antibioticareductie aan kostprijsmanaging
- POCKETBOER
- Agro MEATs Nature
- P'orchard, boslandbouw voor buitenvarkens
- Smart Weeding, Organic Feeding
- GP MortellaroManagement
- Mobiele slachteenheid
- Milk Trading Company (MTC)
- Biofruit debuggers
- Sustainable weed-strip: de nieuwe zwartstrook standaard
- Plant voor een klant
- Variabel aardappelen poten
- Lean, with love
- BioBIG, samen naar een optimale speenvoedersamenstelling voor biologische biggen
- W&W prei & kolen 2.0
- Pocketboer 2
- Fertigatie herfstframboos: elk element op het juiste moment
- Natuurlijke bondgenoten in de perenteelt
- PrecisieLandbouw vlas (FLAXSENSE)
- Boerenkost/Boerenworst - een innovatief concept voor het combineren van vraag/aanbod-matching & vermarkting
- Beheersing van koolgalmug op biologische CSA-bedrijven
- Zwerfstromen opsporen op melkveebedrijven
- BAVET: Beheersing van bacterievlekken in veldsateelt
- Waterketen
- Biokoe gezond droog
- AWAIR - gezuiverd AfvalWATER voor Irrigatie

Ongeveer 1.000 actieve OG's in Europa

- Aantal operationele groepen in november 2018: 854 OG's
- Aantal geplande operationele groepen in de plattelandsprogramma's 2014-2020 per lidstaat (totaal 3.200)

Stappenplan

- Kans voor landbouwers, onderzoekers, adviseurs en anderen om een idee of innovatie te concretiseren!

Stappenplan

- ▶ Stel een OG samen en kies een trekker
- ▶ OG = volwaardig deskundig team bestaande uit landbouwer(s), onderzoeker(s), adviseur(s) en andere actoren
- ▶ Werk het idee voor innovatie uit tot een projectvoorstel, inclusief een werkplan voor het ontwikkelen, testen, aanpassen of uitvoeren van de innovatie.

Stappenplan

- ▶ Dien het projectvoorstel in (invulformulier op lv.vlaanderen.be)
- ▶ Indiener = inhoudelijk en financieel eindverantwoordelijke
- ▶ Project wordt goedgekeurd of niet goedgekeurd
- ▶ Selectiecriteria:
  - samenstelling operationele groep
  - doel en verwachte output
  - kwaliteit voorstel en acties
  - complementariteit met bestaande initiatieven
  - wijze van verspreiding van de resultaten

Stappenplan

- ▶ Voer het project uit
- ▶ Deel resultaten binnen de OG
- ▶ Deel resultaten en ervaringen via communicatiekanalen en netwerkactiviteiten
- ▶ Uitbetaling in 2 schijven, na tussentijds verslag en na eindverslag

Lopende EIP-projecten Varkenshouders

- ▶ **Benchmarking Vleesvarkens**
→ VPOV
- ▶ **Koppelen van antibioticareductie aan kostprijsmanagement**
→ Innovatiesteunpunt
- ▶ **P'orchard, boslandbouw voor buitenvarkens**
→ ILVO
- ▶ **BioBIG, samen naar een optimale speenvoeder-samenstelling voor biologische biggen**
→ ILVO
- ▶ **Boerenkost/Boerenworst - een innovatief concept voor het combineren van vraag/aanbod-matching & vermarkting**
→ VPOV

Lopende EIP-projecten Rundveehouders

- ▶ **Agro MEATs Nature**
→ ILVO
- ▶ **GP MortellaroManagement**
→ Inagro
- ▶ **VEGCAT- integrated vegetable and cattle farming**
→ ILVO
- ▶ **Smart Weeding, Organic Feeding**
→ Inagro
- ▶ **Biokoe gezond droog**
→ Inagro
- ▶ **Pocketboer 1 - samen boeren voor betere pocketvergisting Pocketboer 2**
→ Inagro
- ▶ **Mobiele slachteenheid (MSE)**
→ Bioforum Vlaanderen
- ▶ **Zwerfstromen opsporen op melkveebedrijven**
→ ILVO

Boerenkost/Boerenworst - een innovatief concept voor het combineren van vraag/aanbod-matching & vermarkting

- ▶ **Operationele groep**
→ Vlaamse Producenten Organisatie Varkenshouders, 5 varkenshouders, Lanupro-UGent (Stefaan De Smet), Davie Claeys (leraar slagerij Syntra en Ter Groene Poorte)
- ▶ **Doel**
→ mogelijkheden van een stabielere marktprijs voor varkenshouders in coöperatief verband
× Ingrijpen op aanbod, vriesvoorraden, verkorte keten, productupgrading naar modern, gezond en compleet voedingsmiddel
- ▶ **Projectperiode**
→ 1 februari 2019 – 31 januari 2020

Zwerfstromen opsporen op melkveebedrijven

- ▶ **Operationele groep**
→ ILVO, Melkcontrolecentrum (MCC) Vlaanderen, Fedagrim, Prevent Agri, Fullwood, 5 melkveebedrijven
- ▶ **Doel**
→ een snellere detectie van en oplossingen voor zwerfstromen
× Met het oog op melkproductie, dierenwelzijn en arbeidsefficiëntie
- ▶ **Projectperiode**
→ 1 juli 2019 tot 30 juni 2021

Meer info?

- ▶ **Projectsteun voor innovatie in de landbouw**
→ www.vlaanderen.be/landbouw/vlif/projectsteun-voor-innovaties-de-landbouw
→ VLIF-aanvragen@lv.vlaanderen.be
Contactpersoon: marleen.mertens@lv.vlaanderen.be
- ▶ **Operationele groepen (EIP)**
→ lv.vlaanderen.be/nl/voorlichting-info/voorlichting/europees-partnerschap-voor-innovatie-eip-operationele-groepen
→ Operationele.groepen@lv.vlaanderen.be
Contactpersoon: els.lapage@lv.vlaanderen.be

Veel succes met uw innovatieproject!

Bedankt voor uw aandacht!

